

ATV Vintermøde 2025

Aftale om et Grønt Danmark Treparten

Det åbne land - løsninger på tværs af
aktører

Christian Orthmann Andersen

Formand for Landboungdom

Irene Asta Wiborg

Miljøchef, Souschef, Planter & Miljø, SEGES Innovation

Tom Heron

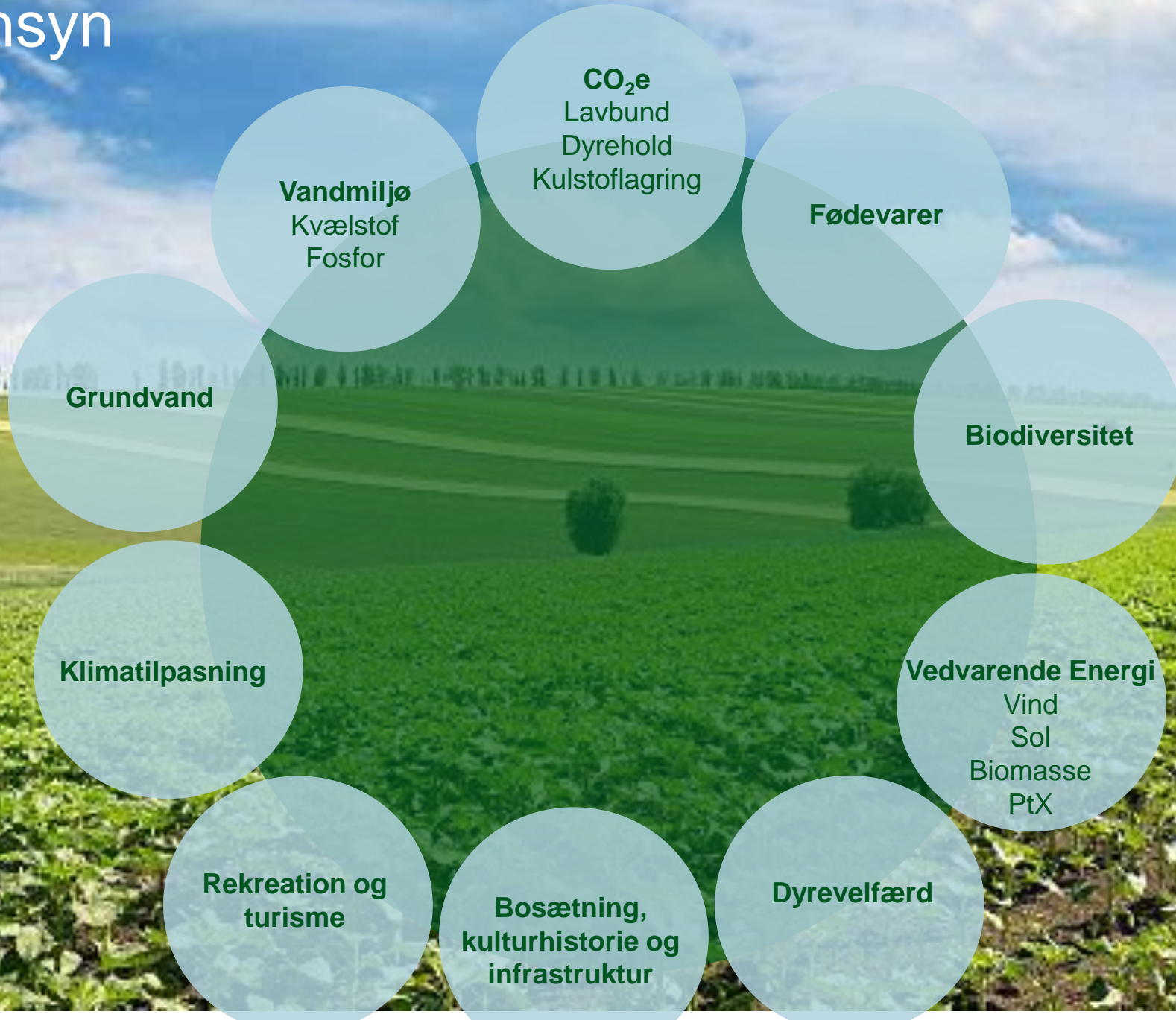
Adm. Direktør, SEGES Innovation

4. marts 2025

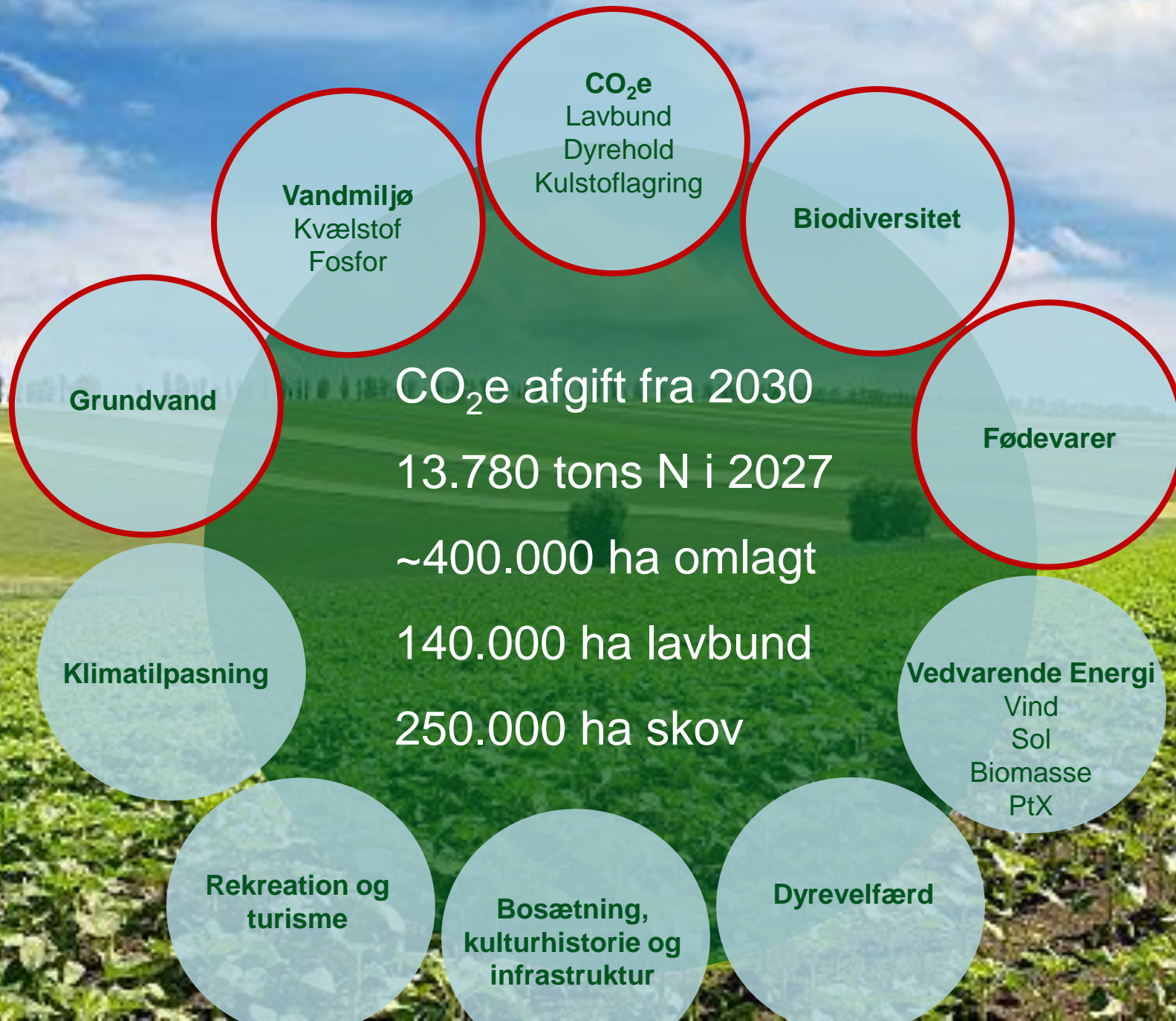

Regeringen v. 5 ministerier
Danmarks Naturfredningsforening
Kommunernes Landsforening
Landbrug & Fødevarer
Dansk Industri
Fødevareforbundet NNF
Dansk Metal
(Concito)

Mange hensyn

Mål

Treparten – en oplagt model?

- Vi kender trepartsforhandlinger som en del af den danske model
- Den har således været anvendt af arbejdsmarkedets parten gennem mere end 100 år ifm. arbejdsmarkedspolitiske forhold
- Treparten søges nu anvendt i forhandlingerne om fremtidens arealanvendelse hvor der er forskellige interesse ift. det danske landskab
- Staten og kommunerne
- De grønne organisationer repræsenteret ved DN et andet
- Erhvervet repræsenteret ved Landbrugsforeningerne

Hvilke parter bringes om bordet?

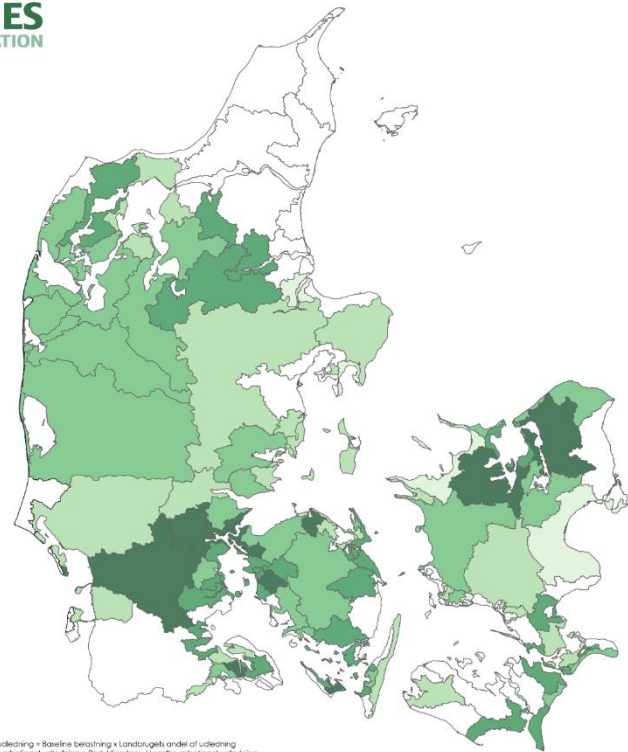
- Rammerne skal være på plads overordnet set – og det er de med den Grønne Trepartsaftale
- Nu er 23 lokale treparter nedsat – her er kommunerne, NST, DN og landbruget repræsenteret i den politiske trepart
- Nogen af områderne er **MEGET** store. Nogen har valgt at neddele i mindre enheder
- Tekniske treparter skal bidrage med viden
- Kystvandråd skal supplere med yderligere viden på sigt

Det starter med kvælstof og klima-lavbund

SEGES
INNOVATION

Second Opinion (Scenario 1)
Krav til reduktion af landbrugsbetinget udledning

- Over 80 %
- 60 til 80 %
- 40 til 60 %
- 20 til 40 %
- 1 til 20 %
- Uændret

Landbrugsbetinget udledning = Baseline betæthed x Landbrugets andel af udledning
Resultat af landbrugsbetinget udledning = Resultatfaktor / Landbrugsbetinget udledning
Kildeoplysning er fra Aarhus Universitet, baseret på Vandbødmålinger 2021-2027

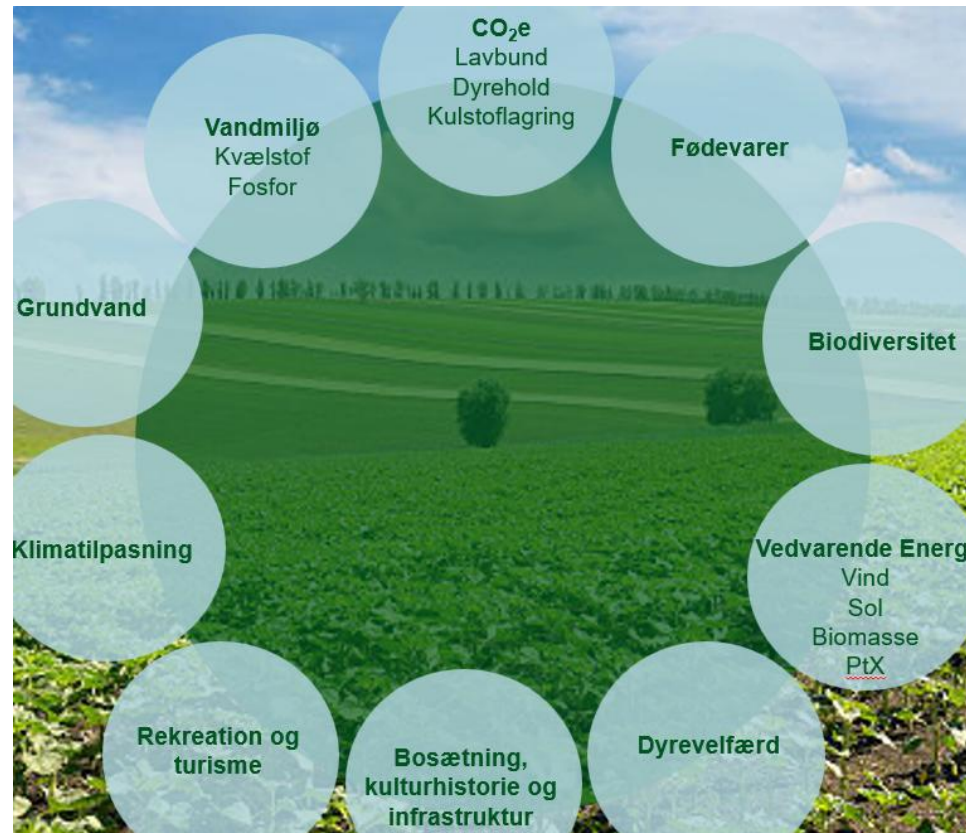
0 50 km

SEGES
INNOVATION

Men hvad blev der af:

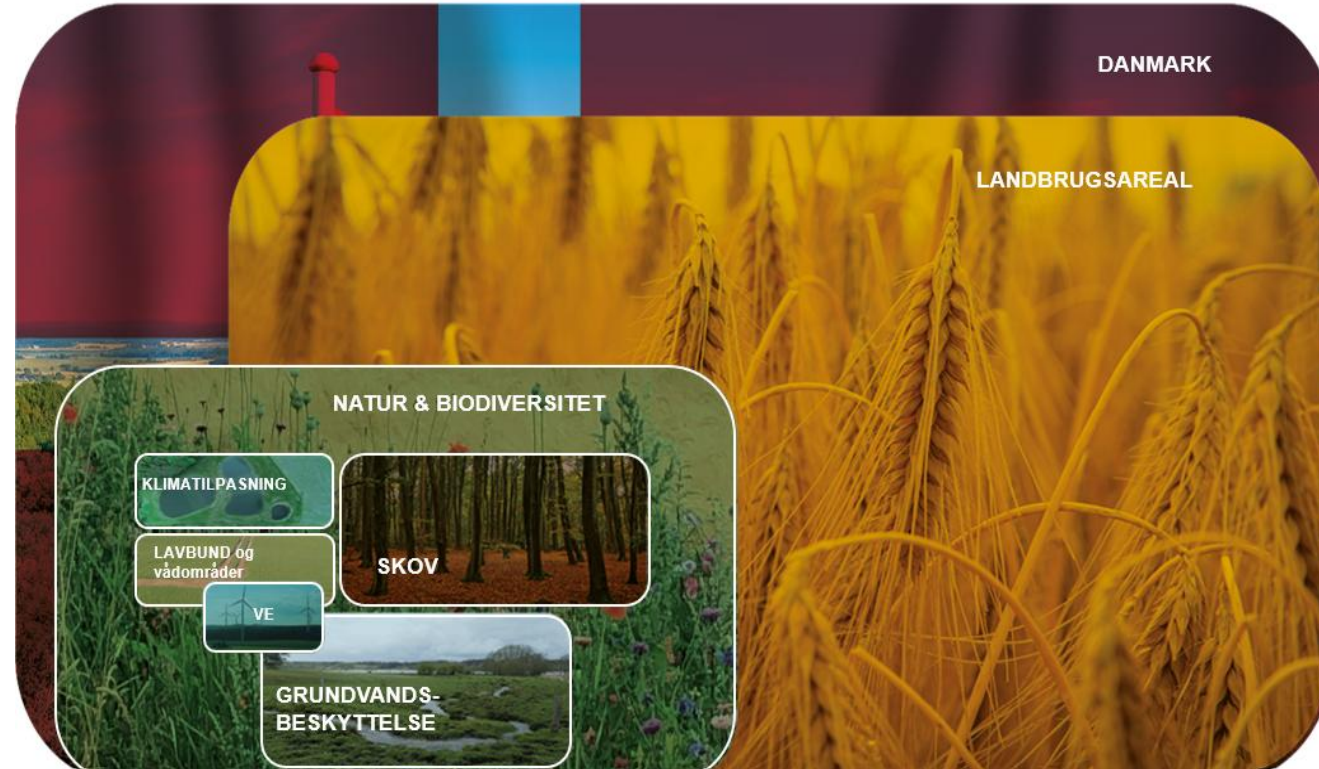
- Forsyningerne
- Den almindelige borger
- Andre grønne organisationer
- Andre erhvervsinteresser

Og hvad med alle de gode ord om synergier?

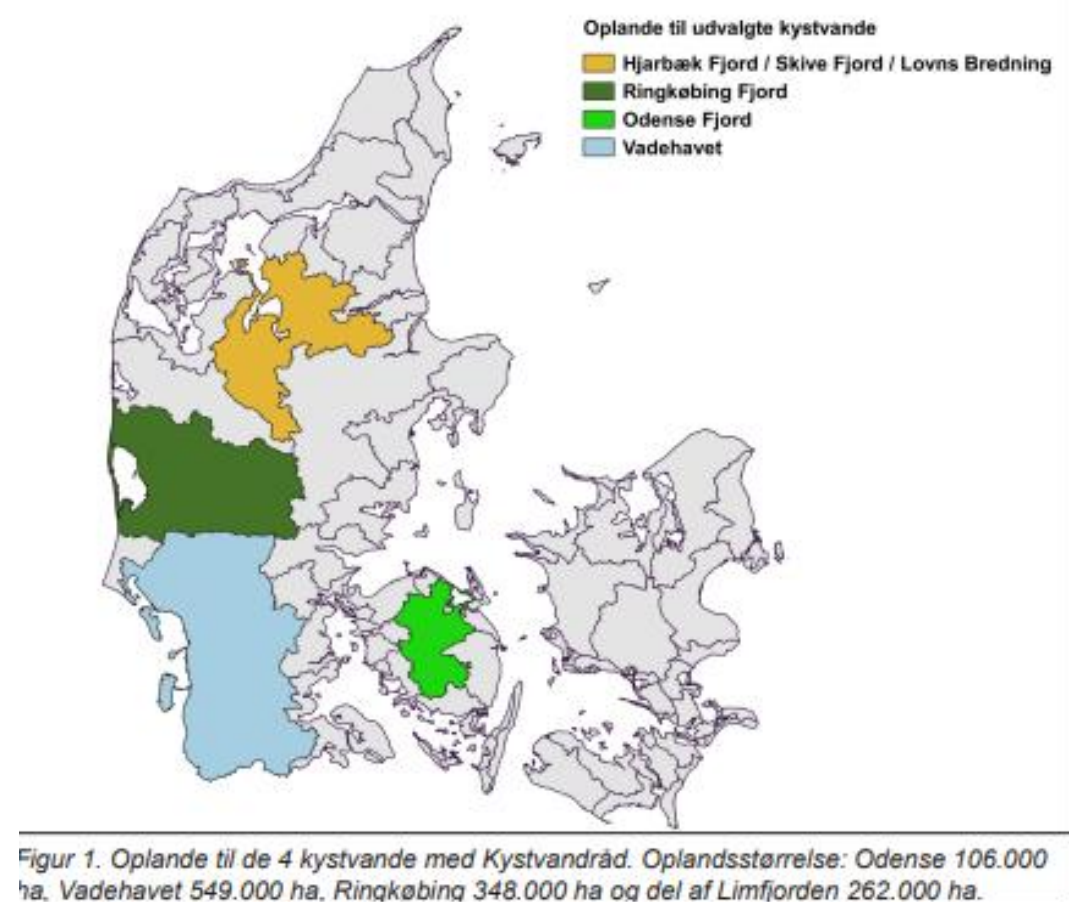
Fokus på synergi men med kvælstof og til dels klima- lavbund som ”motor”

- Udtagning af vådområde kan bidrage til vandmiljø, natur, ..
- Etablering af skov kan bidrage til beskyttelse af drikkevand, klimaeffekt, reducere udledning af kvælstof til øvrigt vandmiljø, natur, ...
- Ekstensivering der bidrager til vandmiljø, drikkevand, natur...

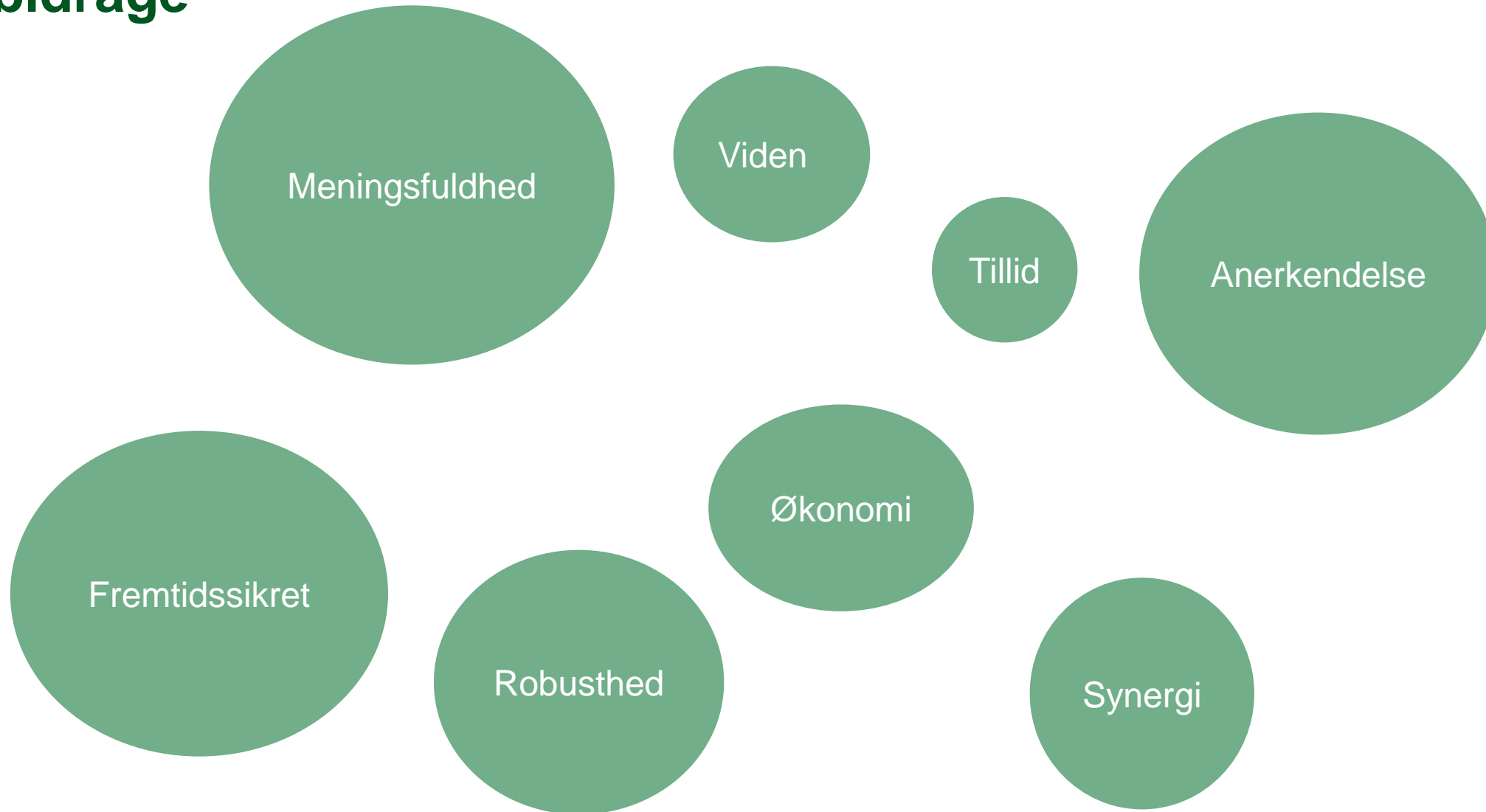

Hvilke fagligheder kan med fordel inkluderes og hvordan er processen med at inddrage viden

- Jo mere dokumenteret jo bedre.
- Men også væsentligt at man ikke sidder på hænderne fordi der ikke er fuld viden
- Step 1 er meget forceret – her er der ikke meget tid til at inkludere viden endsige skabe ny viden
- Næste steps, - fx kystvandråd, pilotprojekter, 1,5 mia. til forsknings og innovationsprojekter i Novo Nordisk Fonden

Vigtige elementer for landmændene – her kan vi alle bidrage

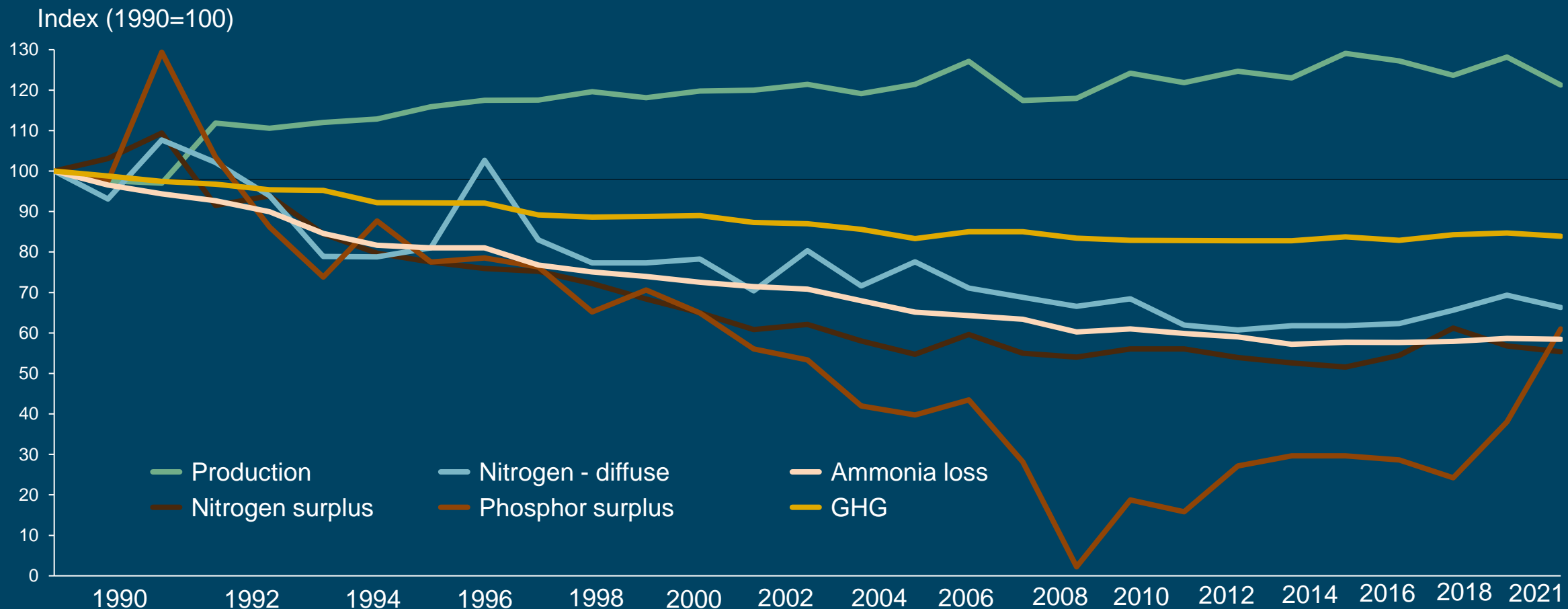
SEGES Innovation samarbejder meget gerne om viden til gavn for fødevareproduktionen, miljø og natur

SEGES
INNOVATION

Produktion og miljøpåvirkninger siden 1990

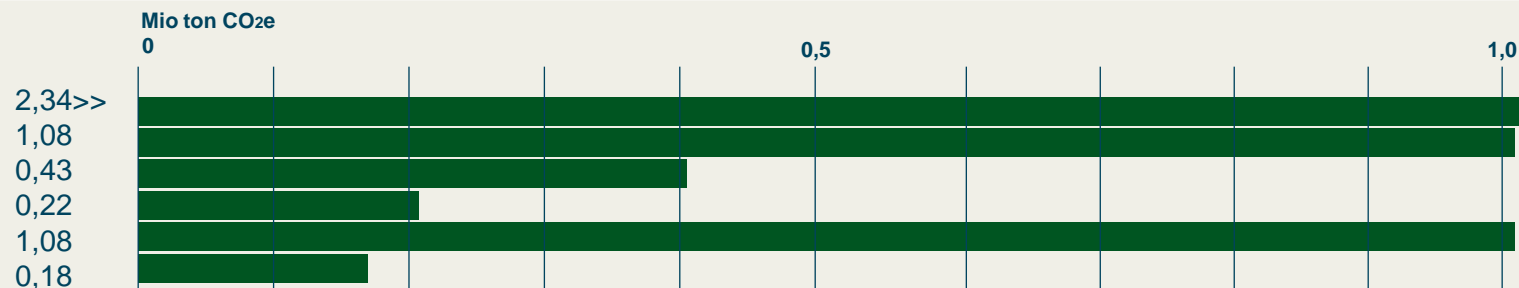

KLIMAVIRKEMIDLER OG REDUKTIONSPOTENTIALER

Klimavirkemidler

- Udtagning af kulstofrige lavbundsjorder
- Biochar – Pyrolyse
- Nitrifikationshæmmere
- Klimaoptimeret gødningsanvendelse
- Øget kulstoflagring i jord
- Dyrkning af græsprotein

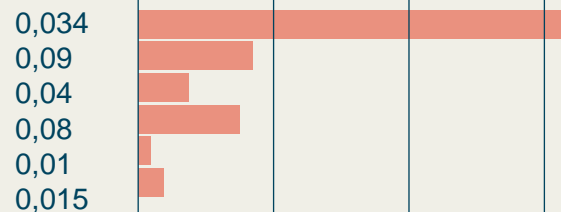
Klimavirkemidler

- Foderadditiver til reduktion af enterisk metan
- Stald og lagerteknologi
- Fedt i foderet til reduktion af enterisk metan
- Avl

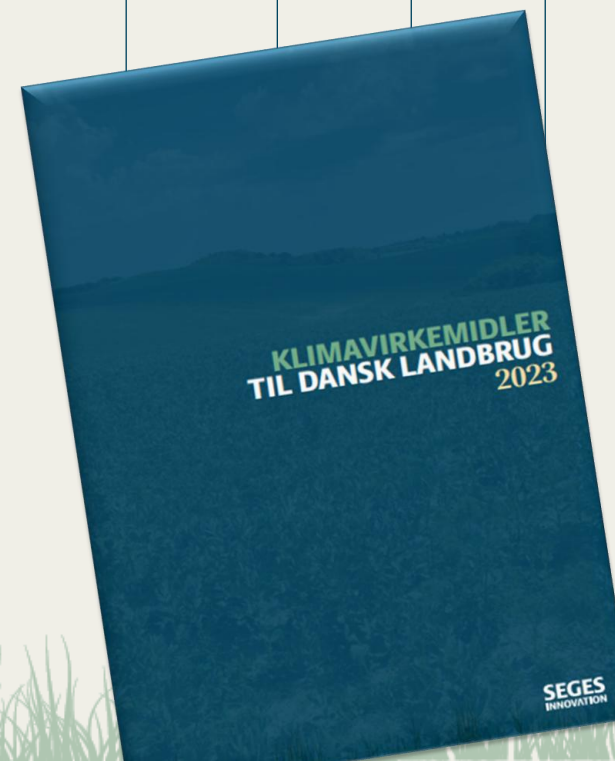
Klimavirkemidler

- Hyppig gylleudslusning
- Linespilsanlæg
- Kun lagerbehandling
- Federoptimering, reduceret enterisk metan og lattergas
- Gylleforsuring i stald
- Gyllekøling

Klimavirkemidler

- Økologi

KLIMAVIRKEMIDLER TIL DANSK LANDBRUG

Så meget skal landbruget reducere sin emission

1990 – 2030. Hhv. 55% og 65% reduktion, territorial

11,3 – 13,3

CO₂e
mio. tons/år

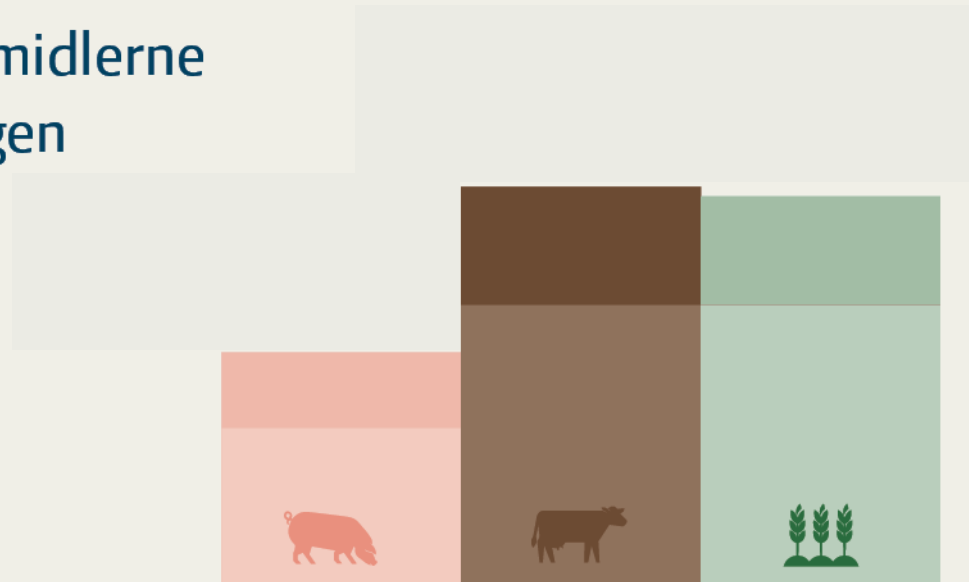
Så meget kan landbruget reducere sin emission

14,1

CO₂e
mio. tons/år

Så meget kan virkemidlerne
reducere udledningen

→ **2030**

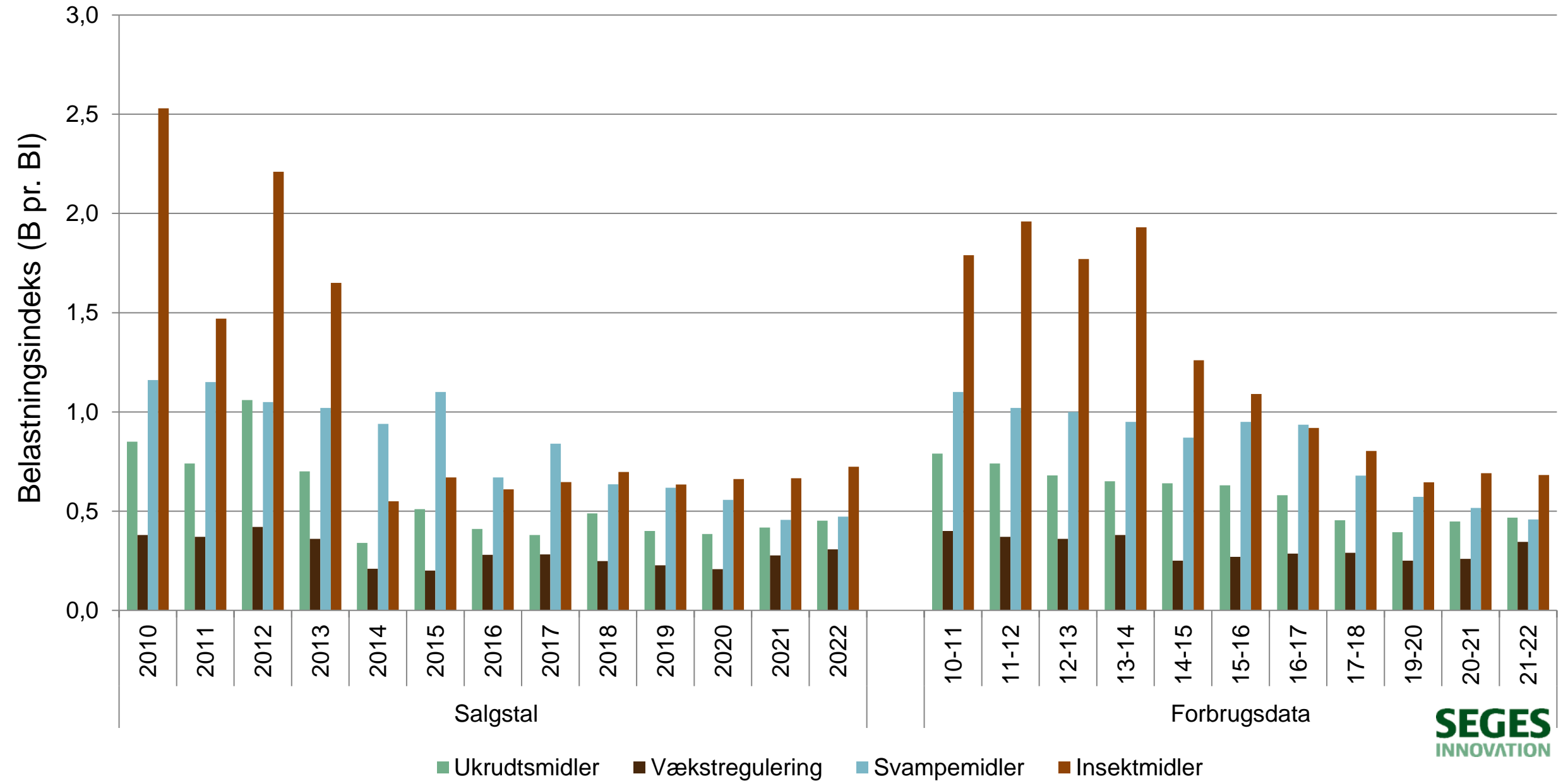

CO₂e
mio. tons/år

Landmændenes direkte investerings- og implementeringsomkostninger er beregnet til at være **1,6 mia. kr. om året.**

Det vil koste knap **250 mio. kr. årligt** at innovere på eksisterende virkemidler, og yderligere **30 mio. kr. årligt** at udvikle helt nye virkemidler

Belastningsindeks (B pr. BI) 2010-2022

Vandmiljø og grundvand

Vådområder, præcisionslandbrug mv.

Gødskning

Ukrudt, sygdomme,
skadedyr

Såning

Vanding

landbrugsavisen.dk

spotsprøjter med lugerobotten. For det er helt nyt, at robotten også kan spotsprøjte og **spotgødske** - hvilket åbner op for brug af lugeroboter hos konventionelle landmænd.

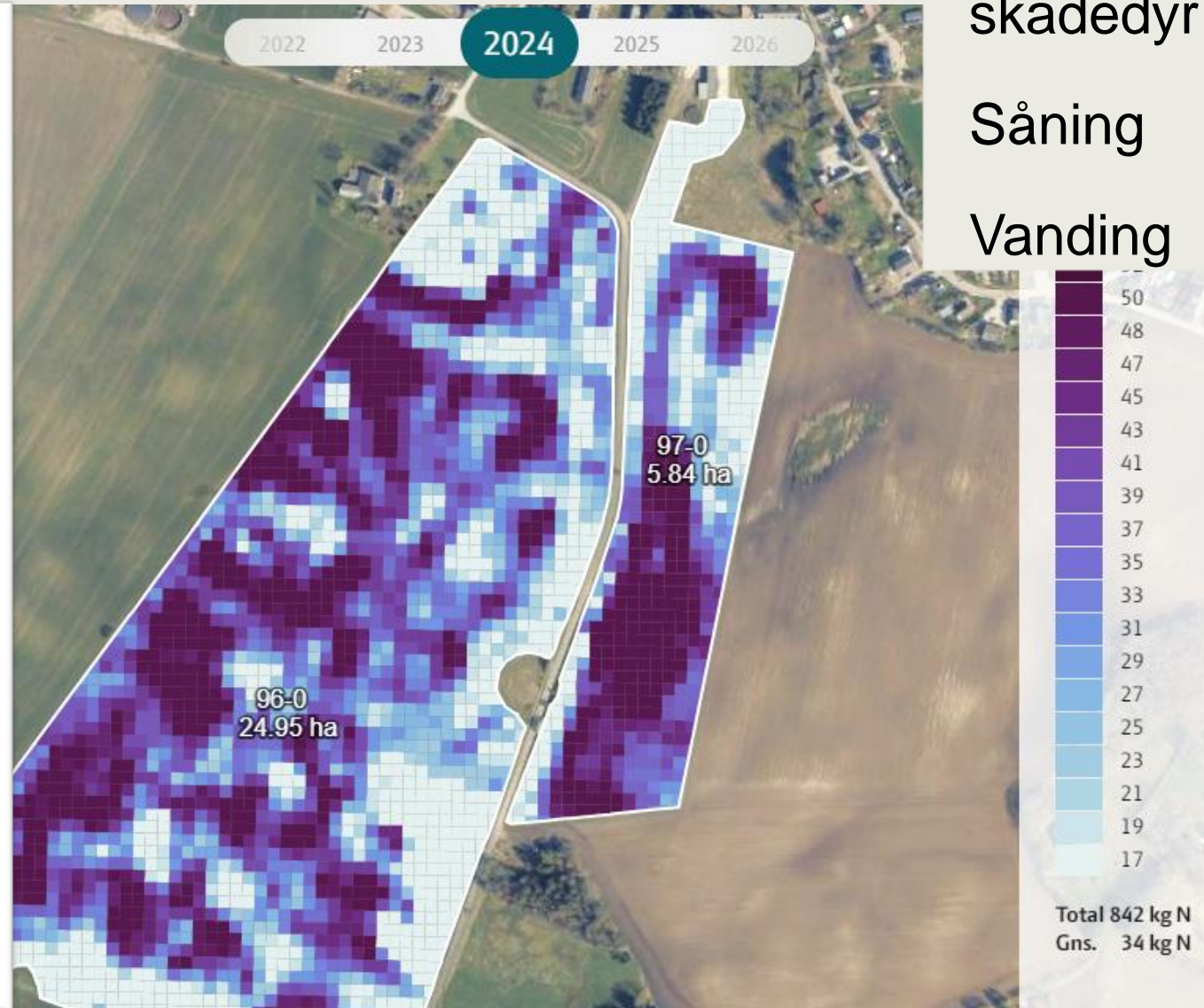
| 10:28 | Skrevet af Merete Hattesen |

Mark

Billede 1 af 5

Anders Bach ved de to første lugeroboter, som han købte i 2020 og 2021. Den tredje, som udover såning og lugning også kan spotsprøjte, er købt i år. Robotterne kører på solceller, der producerer strøm til et batteri. Foto: Merete Hattesen

Hvad tænker landbruget?

(Foto: © Peter Langkilde/DR - Michael Lyck Poulsen/DR - Anette Bruun Hansen - Collage: Morten Fogde Christensen/DR Nyheder)

INDLAND

Jens Landmand, Natur-Thorkild og Henrik fra kommunen har ét år til at lave en redningsplan for Limfjorden

Hvad tænker landbruget?

Jeg vil jo mene, at de bare skal sige: Christian, gå i gang.

CHRISTIAN JENSEN, LANDMAND

- Jeg synes, der er en velvilje blandt landmænd. Vi har arealer i oplandet, hvor hektarprisen stadig er over 230.000 kroner pr. hektar, men vi har også arealer, hvor der ikke er så meget 'run' på, siger han og fortæller, at det kan være nogle 'lave arealer'.

Hvad tænker landbrug

Selvfølgelig: Der skal nok blive plads til os - og vi er klar til at tage ansvaret

”En radikal ændring af landskabet skabes ikke af fortidens modeller!”

Unge landmænd er klar til at tage ansvar for den grønne trepart

Han er fr
en måde

Efter lange politiske fo
landbruget. Aftalen om d
kvinder, der skal sikre et gr
men er bekymret for politisk æ

Landbrug plus det løse

Beskæftiger sig med landbrug og naturpleje samt andet arbejde

100 ha planteavl og gårdbutik

30 ha mose

Landbrug plus det løse

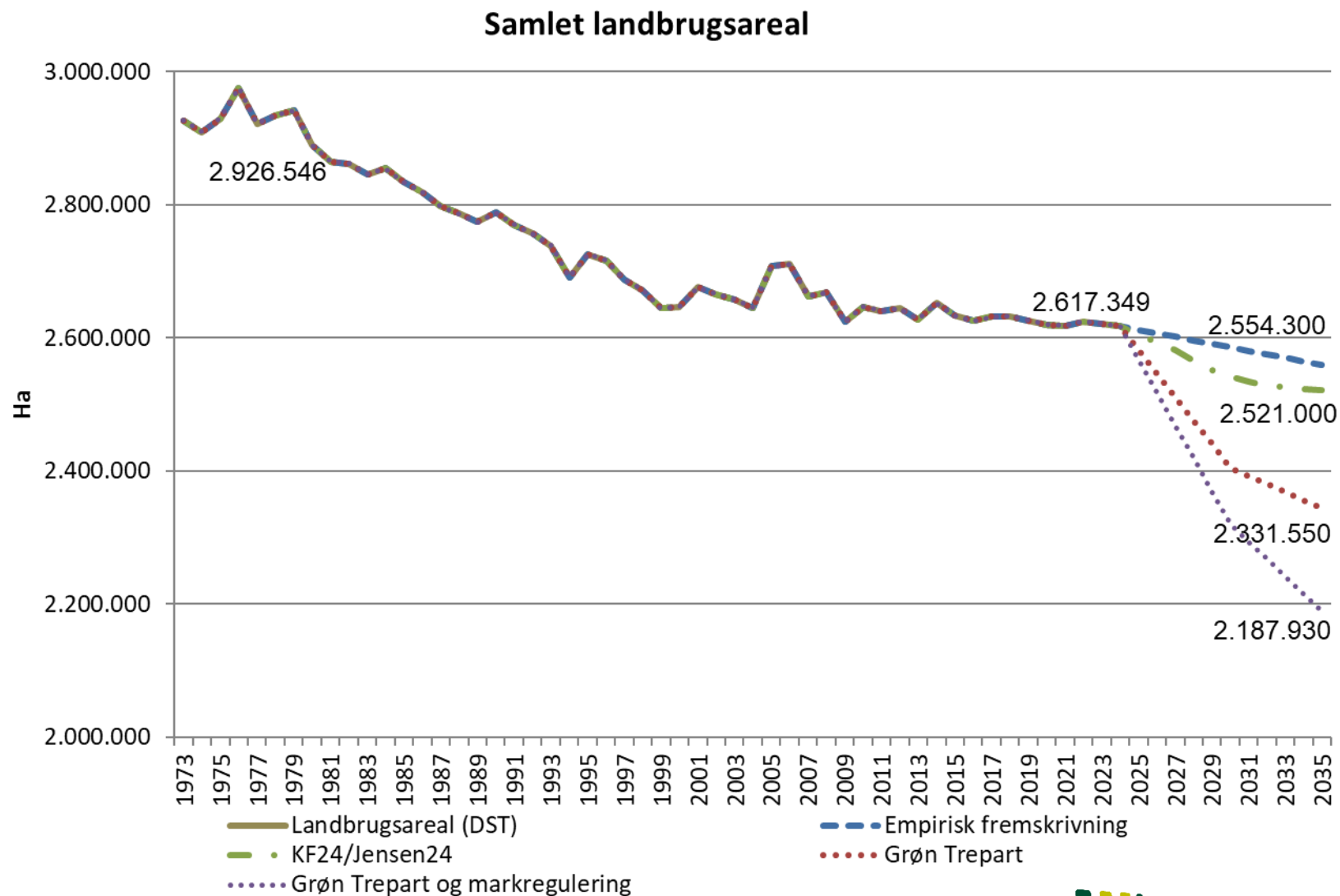
Beskæftiger sig med landbrug og bæredygtig energi samt arrangerer events

Indbefatter 1300 hektar økologisk planteavl (heraf 450 hektar kløvergræs), konventionel slagtekyllingeproduktion, vindmøller og biogasanlæg plus gårdbutik og et stort, årligt julemarked
Gæstes derudover af mellem en og fire besøgsgrupper om ugen

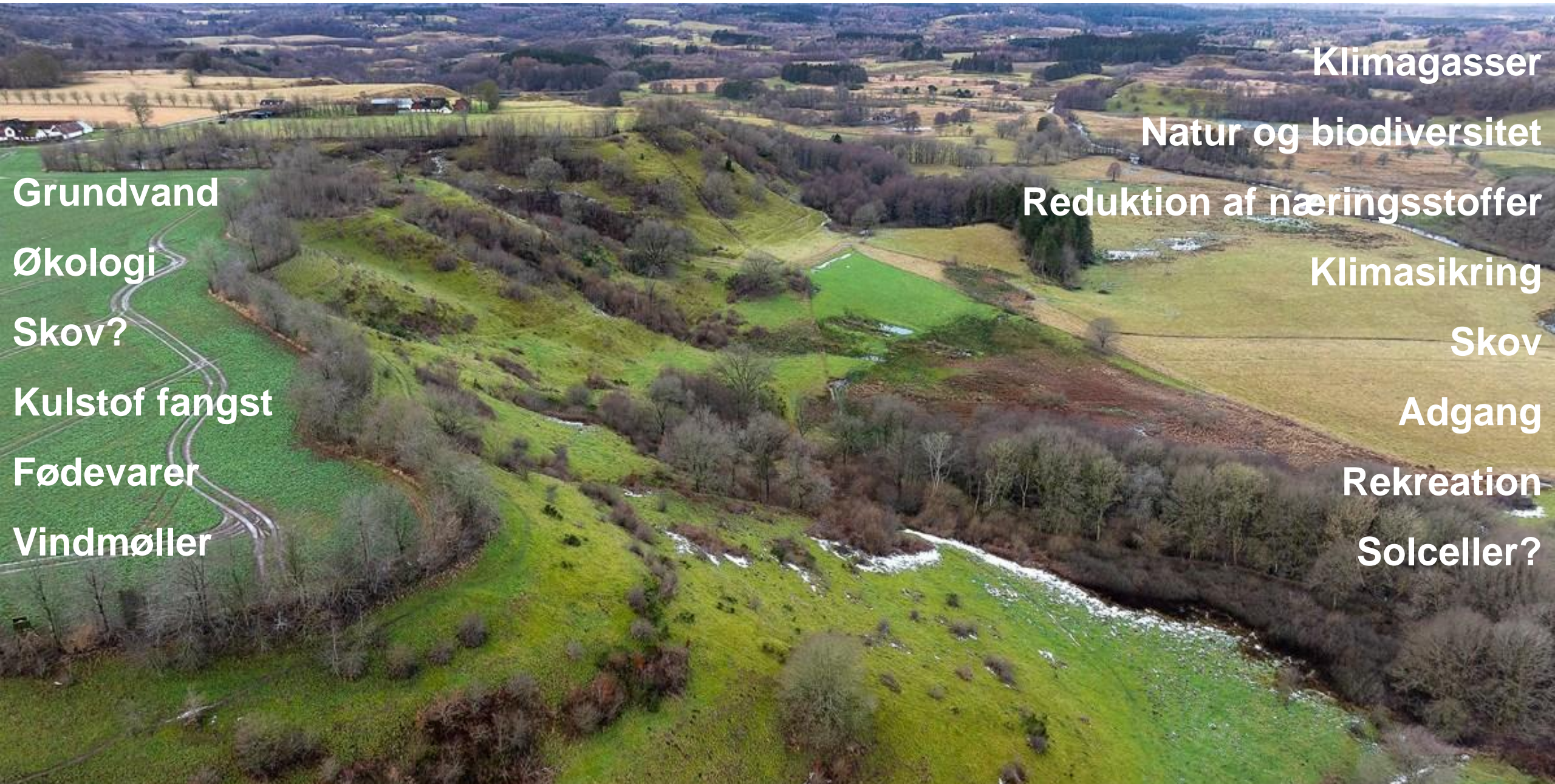
Har omkring 15.000 betalende besøgende om året

Græsproteinanlæg i 2020 i samarbejde med Vestjyllands Andel og Seges – og forventer sig meget af netop dette forretningsområde

Hvad tænker landbruget?

Vi skal huske multifunktionen😊

Grundvand

Økologi

Skov?

Kulstof fangst

Fødevarer

Vindmøller

Klimagasser

Natur og biodiversitet

Reduktion af næringsstoffer

Klimasikring

Skov

Adgang

Rekreation

Solceller?

-
- 1. Hvilke udfordringer ser du med at gennemførte arealomlægningen?*
 - 2. Hvad skal der til for at sikre succesfuld gennemførelse?*
 - 3. Hvordan sikres det at planerne bygger på et godt grundlag?*

Tusind tak for jeres deltagelse 😊

Christian Orthmann Andersen

Formand for Landboudom

christianorthmann@lu.dk

27577098

Irene Asta Wiborg

Miljøchef, Souschef, Planter & Miljø, SEGES Innovation

iaw@seges.dk

30921733

Tom Heron

Adm. Direktør, SEGES Innovation

tomh@seges.dk

23666624

Strukturudvikling – Landbrugsareal med og uden Grøn Trepert

- Landbrugsarealet falder i perioden 2024-2035:

- Empirisk fremskrivning: 63.000 ha (2,4 pct.)
- KF24: 96.000 ha (3,7 pct.)
- Grøn Trepert: ca. 290.000 ha (11 pct.)
2045: ca. 400.000 ha (15 pct.)

- Concito/DN: Plus op til 170.000 ha (22 pct.)

- Aftale om et grønt Danmark (Trepert):

- Skov:
 - 250.000 skov rejses frem til 2045 (11.905 ha pa.)
 - Proportionalt fordelt over 21 år.

- Kulstofrige landbrugsjorder:
 - 140.000 ha udtages frem til 2030 (23.333 ha pa.)
 - Proportionalt fordel over 6 år

- Anden arealreduktion:
 - Natur, brak, by og infrastruktur mv. (ca. 1.300 ha pa.)

- Arealreduktionen pr. år er 3-4 gange så stor som i de foregående 5 årtier

